

Test av tillgängligheten i programmen för alternativ telefoni 2018-11-20

Bakgrund

2014 gjorde Nationellt Kunskapscenter för Dövblindfrågor (Nkcdb) tillsammans med centrum för elektronisk kommunikation på SPRIDA i Örebro ett försök att testa vilka program för alternativ telefoni som var lämpliga att rekommendera för personer med nedsatt syn och olika grader av dövblindhet. Resultatet var nedslående då ingen av programmen fungerade alls för de användare som är punktskriftsläsare. Tillsammans med Förbundet Sveriges Dövblinda skrev vi då en kravspecifikation om vad som behövdes för att programmen för alternativ telefoni skulle uppnå en god tillgänglighet även för personer med kombinerad syn- och hörselnedsättning.

Vi har nu följt upp de olika systemen som finns på marknaden idag för att se hur bra programvarorna som finns på marknaden idag följer dessa krav.

Fokus har legat på Windows-versionerna och iPhone-versionerna, men även iPad- och Android-versionerna kommer att gås igenom senare.

eCtouch för Windows, version 2.2.31

Mycket har hänt i programmet det senaste året och det mesta fungerar mycket bra med skärmläsare, och är anpassningsbart.

Gränssnittet är flexibelt i storlek, men det finns endast 3 olika färgkombinationer att välja mellan. Man borde kunna välja både bakgrund och färg på texten (i gränssnittet) på samma sätt som för texten i textfönstren.

Det finns en del att förbättra när det gäller tangentbords-hanteringen. Bland annat kommer man inte direkt till listan (så att det går att pila upp och ner) när man går till kontakter eller samtalslogg.

Kontaktboken är ologisk och omständlig att hantera från tangentbordet.

Det finns också kvar lite problem med punktvisningen i gemensamt textfält om inte punktläsaren är den som skriver först.

eCtouch för iPhone, version 6.2.9

Appen har stöd för VoiceOver, men när ett samtal avslutas slås volymen för VoiceOver-rösten ned. Behöver skifta till en annan app eller skrivbordet och sen tillbaka igen för att få tillbaka inställd volym.

Precis som Windows-versionen finns endast 3 olika färgkombinationer att välja mellan när det gäller gränssnittet.

Vid punktanvändning hoppar fokuset runt vid inkommande text.

När man väljer ett namn i kontakter kommer man inte till Ring upp, utan till textfältet och får sedan hoppa till Ring upp.

TM PC, version 2.0.0093

Programmet uppfyller önskemålen om ett anpassningsbart och flexibelt gränssnitt. Enda kriteriet som inte fullt ut tillgodoses är möjligheten att förenkla gränssnittet. Det går att välja färre knappar under samtal samt en "ren" texttelefon, men det går inte att valfritt ta bort och lägga till knappar i huvudgränssnittet.

Däremot är programmet inte alls anpassat för att kunna hanteras från tangentbordet. T ex kan man inte ringa upp snabbkontakterna, och det kräver väldigt många tryckningar för att kunna ringa upp från kontaktlistan och samtalsloggen.

Stödet för skärmläsare är också dåligt där vissa kontroller helt saknar namn eller har felaktigt namn.

Det finns inte heller någon funktion för att låta markören stå stilla vid inkommande text så att punktläsare kan läsa i sin egen takt.

TM Mobile för iPhone, version 3.1.51 (530)

Vi saknar det flexibla användargränssnittet som finns i TM PC. Motsvarande funktioner för att ställa storlek och färger på gränssnittet behöver implementeras.

Vi hittar ingen funktion för att kunna stänga av ljudet under samtal som standard, och det är ologiskt att man ska trycka på "Stäng" för att komma åt att göra det under samtal.

På samma sätt som för TM PC är det inte möjligt att koppla bort insättningspunkten så att en punktläsare kan läsa under tiden som text kommer in.

Det gick inte att svara på inkommande samtal med VoiceOver på, eftersom notisen hela tiden stjal fokus. Detta har T-Meeting lovat att stänga av för de användare som vill, och de arbetar också på en alternativ lösning.

Adressboken är kopplad till iPhonens generella adressbok och det finns inget sätt att ta bort så att endast de med SIP-adresser kommer upp.

myMMX för Windows, version 6.5.0.12126

Vi är medvetna om att nWise håller på med en helt ny mjukvara, men denna är ännu inte tillgänglig för testning. Därför testade vi den nuvarande versionen av MyMMX vilket är en JAVA-baserad programvara. Den innebär att endast ett av kraven i specifikationen uppfylls – att texten i textfältet ska kunna ändras i storlek. I övrigt får programmet underkänt både när det gäller anpassning av gränssnitt och tillgänglighet för skärmläsare.

Vi är medvetna om att det också finns en MyMMX DB som har något bättre stöd för detta, men samtidigt är det en fristående programvara som det inte är självklart att hantera för den som pga försämrad syn inte klarar sig med det vanliga MyMMX. Detta i kombination med att vi vet att en ny programvara som ska fungera för alla användare är på väg gjorde att vi inte prioriterade att även testa MyMMX DB.

myMMX för iPhone, version 2.3.2479

Denna app är ännu mindre anpassningsbar i gränssnittet då inte ens textstorlek i textfönstret kan ändras mer än i 4 steg. Under vår textning slutade även möjligheten att ringa och ta emot samtal att fungera (driftsstörning?) så vi avbröt testandet och inväntar den nya appen istället.

Texttelefoni.se, webbappen testad i Windows 7.2.6-1 (beta)

Gränssnittet är enkelt och anpassningsbart. Dock är det väldigt begränsade möjligheter att ställa färgerna i själva gränssnittet, det enda som kan justeras är den blåa banderollen överst på sidan som kan bli vit istället.

Eftersom sidan är responsiv, dvs bryter om och anpassar sig till skärmen och zoomfaktorn i webbläsaren så kan storleken justeras på samma sätt som andra webbsidor.

Det som fungerar dåligt är stödet för punktläsare. När text kommer in hoppar fokuset och därmed även punktdisplayen runt på skärmen så att det blir omöjligt att läsa vad som kommer in förrän avsändaren slutat skriva (om man inte själv hanterar att skifta inställningar för följningen). Det går inte heller att välja att låta insättningspunkten stå stilla vid inkommande text så att punktläsare kan läsa i sin egen takt.

Eftersom det är en enkel och begränsad funktionalitet som webbsidan når, blir en del av testerna vi gjort med lösningar för totalkommunikation oväsentliga.

Vi kunde inte testa hur funktionen för att svara på ett samtal fungerade eftersom förmedlaren inte kunde komma fram trots att vi var inloggade. Detta felanmälde de själva från kundtjänst till supporten.

Texttelefoni.se för iPhone, version 3.0.20

Appen saknar mycket av den funktionalitet som webbappen har. Har ej delat textfält och bara 4 olika storlekar och 16 olika färger på texten. Ingen möjlighet att styra storlek eller färg på gränssnittet.

Det gick inte att läsa inkommande text på punktskrift så länge den kom in.

Knapparna hänger inte ihop med sina ledtexter och är fel namngivna.

Efter ett samtal så tappar VoiceOver volym. Behöver byta till en annan app eller skrivbordet för att VoiceOver ska återgå till inställd volym

Resultat punkt för punkt

De punkter vi testade är direkt hämtade ur dokumentet "Krav på alternativ telefoni för personer med kombinerad syn- och hörselnedsättning/dövblindhet", och om ni vill ha förklarande text hänvisar vi till detta. Vi svarar så klart också gärna på frågor direkt.

Program för Windows 10

Programnamn	eCtouch	TM PC	myMMX
Testad versionsnummer	2.2.31	2.0.0093	6.5.0.12126
Alla funktioner finns i grundprogrammet	Ok	Ok	Saknas
Flexibelt gränssnitt			
- Valbara färger text (textfältet)	Ok	Ok	Delvis (9)
- Storlek på text (textfältet)	Ok	Ok	Ok
- Valbara färger gränssnittet (bakgrund och text)	Delvis (1)	Ok	Saknas
- Storlek på knappar mm	Ok	Ok	Delvis (10)
- Möjlighet att förenkla gränssnitt	Delvis (2)	Delvis (6)	Saknas
Texttelefon-läge	Ok	Ok	Saknas
Texttelefonfunktion punktläsare (texten uppdateras efterhand)	Ok	Ok	Saknas
Texttelefon möjlighet att läsa i egen takt	Ok	Saknas	Saknas
Gemensamt textfönster	Ok	Ok	Saknas
Tangentbordsstyrning			
- Enkelt att ringa upp och svara	Ok	Saknas	Delvis (11)
- Alla funktioner nåbara	Ok	Saknas	Saknas
- Kortkommando (antal, ändringsbara, standard)	Delvis (3)	Delvis (3)	Delvis (3)
Valbart skärmtangentbord (touch)	Ok	Ok	Saknas
Stöd för skärmläsare	Delvis (4)	Delvis (7)	Delvis (12)
Taktil varseblivning	Ok	Ok	Saknas
Användarstyrd läshastighet	Ok	Saknas	Saknas
Invertera inte video	Ok	Ok	Saknas
Lättanvänd adressbok	Delvis (5)	Delvis (8)	Saknas

Totalt antal ok	14	11	1
Totalt antal saknas delvis	5	4	5
Totalt antal saknas helt	0	4	13

- 1: Endast gult på svart och vitt på svart och standard
- 2: Kan välja ren texttelefon, fullskärm skrivfält. Men inte välja att ta bort specifika knappar
- 3: Ej ändringsbara
- 4: Knappar fel etikett
- 5: Kräver flera tabb för att komma till listan, men där kan man pila och ringa. Krångligt att ändra adresser.
- 6: Kan välja ren texttelefon, fullskärm skrivfält. Men inte välja att ta bort specifika knappar
- 7: Många knappar saknar namn.
- 8: Fungerar ej bra utan touch/mus.
- 9: Endast 16 färger
- 10: Endast 3 olika storlekar
- 11: Enkelt att svara, kan ej använda kontaktboken.
- 12: Kräver JAVA bridge, mycket som inte läses, ojämn

Program för iPhone

Programnamn	eCtouch	TM Mobile	myMMX
Testad versionsnummer	6.2.9	3.1.51	2.3.2479
Alla funktioner finns i grundprogrammet	Ok	Ok	Ok
Flexibelt gränssnitt			
- Valbara färger text (textfältet)	Ok	Ok	Delvis (11)
- Storlek på text (textfältet)	Ok	Ok	Delvis (12)
- Valbara färger gränssnittet (bakgrund och text)	Delvis (1)	Saknas	Saknas
- Storlek på knappar mm	Ok	Saknas	Saknas
- Möjlighet att förenkla gränssnitt	Delvis (2)	Saknas	Saknas
Texttelefon-läge	Ok	Delvis (8)	Saknas
Texttelefonfunktion punktläsare (texten uppdateras efterhand)	Delvis (3)	Saknas	Delvis (13)
Texttelefon möjlighet att läsa i egen takt	Ok	Saknas	Saknas
Gemensamt textfönster	Ok	Ok	Ej testat
Tangentbordsstyrning			
- Enkelt att ringa upp och svara	Delvis (4)	Delvis (9)	Ej testat
- Alla funktioner nåbara	Ok	Saknas	Ej testat
- Kortkommando (antal, ändringsbara, standard)	Delvis (5)	Saknas	Ej testat
Valbart skärmtangentbord (touch)	Ok	Ok	Ej testat
Stöd för skärmläsare	Ok	Saknas	Ej testat
Taktil varseblivning	Ok	Ok	Ej testat
Användarstyrd läshastighet	Saknas	Saknas	Ej testat
Invertera inte video	Delvis (6)	Ok	Ej testat
Lättanvänd adressbok	Delvis (7)	Delvis (10)	Ej testat
Sammanfattning			
Totalt antal ok	9	7	1
Totalt antal saknas delvis	8	3	3
Totalt antal saknas helt	1	8	5

- 1: Endast gult på svart och vitt på svart och standard
- 2: Kan bara slå av video och/eller text
- 3: Funkar men hoppar vid inkommande text.
- 4: Kommer ej till Ring upp knappen när jag valt i adressboken.
- 5: Ej ändringsbara
- 6: Får ej inverterad egen bild vid smart invertering på (inget rätt vid klassisk).
- 7: Ologisk hantering för att lägga till, ändra och skapa.
- 8: Kan välja ren texttelefon, fullskärm skrivfält. Men inte välja att ta bort specifika knappar
- 9: Går inte att svara på samtal med VoiceOver påslaget eftersom notisen hela tiden stjälar fokus.
- 10: Svårt när man får in alla kontakter i listan.
- 11: Endast 16 färger
- 12: 4 storlekar, varav även extra stor är lite liten
- 13: Visade i punkt, lämnade markören på rätt ställe, men hoppade vid inskrift

Slutsats

Det händer mycket och idag har alla 3 företagen visat en vilja att se till att deras program framöver blir tillgängliga. Det innebär att de tester vi gjort förhoppningsvis snart inte gäller längre. Men vid tidpunkten för testningen, 2018-10-01, kunde vi göra följande slutsats.

För användare av skärmläsare är Omnitors program det klart bästa alternativet. För de som endast behöver justera skärm-gränssnittet är T-Meeting mest flexibelt, men Omnitors är också fullt godkänt. nWise program är i den nuvarande formen inte något vi rekommenderar till användare med synnedsättningar.